

6222 SAYILI SPORDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN ÖNLENMESİNE DAİR KANUN'UN 18'İNCİ MADDESİNDE YER ALAN "SEYİRDEN YASAKLANMA" İLE "SEYİRDEN YASAKLAMA" TEDBİRLERİ

Yrd. Doç. Dr. Yusuf YAŞAR (*)

Özet

Bu çalışmamızda sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesini amaçlayan ve 14.04.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6222 Sayılı Kanun'un 18'inci maddesi detaylı biçimde incelenmiştir. Kanun koyucu 18'inci maddede hem "Seyirden yasaklanma" türünde bir güvenlik tedbiri hem de "seyirden yasaklama" türünde bir koruma tedbirine yer vermiştir.

Çalışmamızda "Seyirden yasaklanma" türündeki güvenlik tedbiri ile "seyirden yasaklama" türündeki koruma tedbirlerinin hangi hallerde ve ne suretle uygulanacağı, bu tedbirlerin kanun koyucunun amacını gerçekleştir-meye elverişli enstrümanlar olup olmadığı irdelenmiştir.

Çalışmada yer alan konular ayrıca, 17-18 Haziran 2013 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu İşbirliği ile hazırlanan "Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Çalıştayı"nda tarafımdan bildiri olarak sunulmuştur.

***Anahtar kelimeler:** Sporda Şiddet ve Düzensizlik, 6222 Sayılı Kanun, seyirden yasaklanma, güvenlik tedbiri, seyirden yasaklama, koruma tedbiri.*

Absract

In this study, the prevention of violence in sport and the irregularity will be examined in accordance with the Article 18 of the Law No. 6222 came

(*) Marmara Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi.

into force on 14.04.2011. The Legislator has issued a type of security measures (banned from watching), also issued a type of protective measures (ban from watching) in the Article 18.

In this study, a type of security measures (banned from watching) and a type of protective measures (ban from watching) will be examined in light of the following frame: These measures in what way will be implemented; Whether or not these measures in question are an effective way to achieving the goal of the legislator.

This paper has been presented in the “Workshop on the Prevention of Violence and Disorder in Sports” held in 17-18 June 2013 and organized by the Ministry of Youth and Sports, the Ministry of Interior in connection with the High Council of Judges and Prosecutors.

Key Words: *Violence and Disorder in Sports, Law No. 6222, banned from the watching, security measure, ban from watching, protective measure.*

I- Genel Olarak

Seyirden yasaklanma güvenlik tedbiri ile seyirden yasaklama koruma tedbiri, 14.4.2011 Tarihli ve 27905 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan ve yayın tarihi itibarıyla yürürlüğe giren, 6222 Sayılı Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun’un, “Seyirden yasaklanma” başlıklı 18’inci maddesinde bir arada düzenlenmiştir.

Benzer bir düzenleme 6222 Sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan 5149 sayılı “Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun”un, Dördüncü Bölüm, Ceza Hükümleri, Spor Müsabakalarında Kullanılması Ve Taşınması Yasak Olan Maddeleri Kullanma Ve Taşıma başlıklı 18’nci maddesinde; Yasak Beyan Ve Demeç Verme başlıklı 21’nci maddesinde ve Spor Alanlarının Zarara Uğraması başlıklı 24’üncü maddesinde, yalnızca “spor müsabakalarını seyirden men” biçiminde yer almaktaydı.

6222 Sayılı Kanunda tanımlanarak düzenlenen “spor müsabakalarını ve antrenmanlarını seyirden yasaklanma” bir güvenlik tedbiri olarak yalnızca 6222 sayılı kanununda yer alan suçlar ile bu kanun atfıyla uygulama alanı bulan bir kısım suçlar bakımından uygulanabilecektir.

Bunun yanında 6222 sayılı kanun 18/3'üncü fıkrasında ayrıca "spor müsabakalarını seyirden yasaklama" türünde bir koruma tedbirine de yer verilmiştir.

18/3'üncü maddede yer alan; "Bu madde kapsamına giren suçlardan dolayı soruşturma başlatılması halinde şüpheli hakkında spor müsabakalarını seyirden yasaklama tedbiri derhal uygulamaya konulur" ifadesiyle seyirden yasaklama türündeki koruma tedbirinin yalnızca 6222 sayılı kanununda yer alan suçlar ile bu kanun atfıyla uygulama alanı bulan TCK'da yer alan kasten yaralama ve mala zarar verme suçları bakımından uygulanabileceği sonucu çıkmaktadır.

Ancak istisna olarak 6222 sayılı kanunun "Şiddete neden olabilecek açıklamalar" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan; Sporda şiddeti teşvik edecek şekilde basın ve yayın yoluyla açıklama suretiyle işlenebilecek kabahatler bakımından aynı Kanunun 22/3'ncü maddesi gereğince idari tedbir olarak spor müsabakalarını seyirden yasaklama kararı verilebileceği kabul edilmiştir. Fakat bu halde ilgili hakkında 18'nci maddenin 8'inci fıkra hükmü uygulanmayacaktır.

22/3'nci maddede yer alan düzenlemeye göre; Bu kanunda düzenlenmiş kabahatlere ilişkin ancak kabahatler kanunda yer alamayan, fakat 6222 sayılı kanunla öngörülen bir yaptırım çeşidi düzenlendiği ortaya çıkmaktadır. Bu halde de idari yaptırım türünden spor müsabakalarını seyirden yasaklama kararı verilecektir.

Bu çalışmamızda 6222 sayılı kanunun 18'nci maddesi esas alınarak, bu madde ile düzenlenmiş "seyirden yasaklanma" türündeki güvenlik tedbiri ve "seyirden yasaklama" koruma türü (istisna olarak 22/3'ncü maddede yer alan idari yaptırım türü)nün hangi hallerde ve ne suretle uygulanacağı ortaya konacaktır.

II- Kavram

6222 sayılı kanunun 18'nci maddesinde yer alan "seyir" sözlük anlamı itibarıyla;Eğlenmek için bakma, hoşlanarak bakma, temaşa, Bakıp eğlenecek şey, eğlendirici durum¹; izleme sözlük anlamı itibarıyla, izlemek işi, takip²;

¹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.51bb343e31b197.71674337

izlemek ise, Bir olayın gelişimini gözden geçirmek, eğlenmek, görmek, öğrenmek için bakmak, seyretmek, Gözlemek, incelemek Herhangi bir olayla ilgilenmek³ anlamına gelmektedir.

Yine kanunda geçen, spor müsabakası, spor faaliyeti amaçlı ve bu kapsamdaki yarışmaları, antrenman ise spor amacıyla çalışmak, alıştırmayı yapmayı ifade eder⁴.

Bu tanımlara göre ve 6222 Sayılı Kanununda yer alan düzenlemeler bir bütün olarak dikkate alındığında “seyirden yasaklanma” deyimini; Spor müsabakaları ve antrenmanlarını, takip etme, gözlemeleme, inceleme ve/veya eğlenme ve görme amacıyla bakma hakkından bir kimsenin mahrum bırakılmasını ifade eder.

“Seyirden yasaklama” deyiminden ise, spor müsabakaları ve antrenmanlarını, takip etme, gözlemeleme, inceleme ve/veya eğlenme ve görme amacıyla bakma hakkından bir kişiyi engelleme, men etme anlaşılır.

Kanun koyucu 6222 sayılı kanunun 18’inci maddesinde yer alan “seyirden yasaklanma” ifadesinden ne anlaşılması gerektiğini, kanunda yer alan tanımların anlamlarının yer aldığı 3’ncü madde düzenlenmemiş, bizatihi ilgili madde olan 18’inci maddenin 1’inci fıkrasının 2’nci cümlesinde düzenlenmiştir.

Seyirden yasaklanma tanımına göre, bu ifadeden; Sportif müsabakaların ve antrenmanların izlenmesi amacıyla bu faaliyetlerin icra edildiği spor alanlarına kişi/kişilerin girişinin yasaklanması, anlaşılması gerekir.

18’nci maddeye göre hakkında Seyirden yasaklanma kararı karar verilen kişi, müsabakaların ve/veya antrenmanların yapıldığı “spor alanlarına” giremeyecektir. Madde metninde yer alan “spor alanları” kapsamına nerelerin dâhil olduğu, hangi yerlerin spor alanı olarak kabul edildiği yine 6222 sayılı Kanunun tanımlar başlıklı 3’üncü maddesinin (g) bendinde tanımlanmıştır.

Buna göre spor alanları; Spor müsabakalarının veya antrenmanların gerçekleştirildiği alanlar ile seyircilere ait seyir alanları, sporculara ait so-

² http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.51bb3744273225.96375019

³ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.51bb3750065d08.76646253

⁴ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&kelime=antrenman%20yapmak&cesit=1&guid=TDK.GTS.51bc507bd9b839.38423105

yunma odası ve bu Kanunun uygulanması kapsamında spor yapmaya elverişli alanları kapsamaktadır.

Bunun yanında Kanun koyucu 6222 sayılı Kanunun tanımlar başlıklı 3'üncü maddesinde, sportif faaliyetlerin icra edildiği yerlerden "spor alanları" ile "müsabaka alanları"nın birbirinden farklı alanlar olduğunu belirtmiştir. Her ne kadar müsabaka alanlarının, aynı zamanda spor alanları dâhilinde yer aldığı, diğer bir anlatımla spor alanlarının müsabaka alanlarını da kapsadığı kabul edilse de Kanun koyucu bu alanlarının birbirinden farklı alanlar olduğunu kabul etmiştir.

6222 sayılı Kanunun tanımlar başlıklı 3'üncü maddesinin (f) bendine göre müsabaka alanı, "Spor müsabakasının yapılmasına tahsis edilen alan" dır.

Gerek spor alanlarının ve gerekse müsabaka alanlarının kamuya tahsis edilmiş olması gerekmektedir⁵. Bu yönüyle kamuya açık olmayan veya özel kişiler ait ve özel olarak özel kişilerin spor yaptıkları alanlar, görünüşte spor alanları olsa da 6222 sayılı Kanunun kapsamında tanımlanmış spor alanları olarak kabul edilmeyecektir.

Fakat ilgili federasyon tarafından düzenlenmiş veya düzenlenmesine izin verilmiş ya da katkı da bulunmuş sportif karşılaşma ya da yarışma özel kişilere ait olan alanlarda icra edilecek/edilmiş ise bu alanların da müsabaka alanı olarak kabul edilmesi gerektiği açıktır.

III- 6222 Sayılı Kanunun 18/1'inci Maddesinde Yer Alan "Seyirden Yasaklanma" Tedbiri

Müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında spor alanları ile bunların çevresinde, taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde buldukları yerlerde veya müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhlarında şiddet ve düzensizliğin önlenmesi amacıyla güden Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair 6222 sayılı Kanunun 18 maddesinde "Seyirden Yasaklanma" tedbirine dair hüküm yer almaktadır.

18/1'inci maddeye göre;

"Kişinin, bu Kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı mahkemece kurulan hükümde, hakkında güven-

⁵ Donay Süheyl, **Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi**, 2. ve Güncellenmiş Baskı, İstanbul 2012, s.84.

lik tedbiri olarak spor müsabakalarını seyirden yasaklanmasına karar verilir. Seyirden yasaklanma ibaresinden kişinin müsabakaları ve antrenmanları izlemek amacıyla spor alanlarına girişinin yasaklanması anlaşılır.”

Diğer bir ifadeyle; Yalnızca izleme amacıyla sportif müsabakaları ve/veya antrenmanların yapıldığı alanlara gelen kimselerin, bu alanlara girmelerinin engellenmesine dair verilen karar “seyirden yasaklanma”dır.

A- “Seyirden Yasaklanma” Tedbirinin Hukuki Niteliği

6222 Sy. Kan. 18’inci maddesinde yer alan “seyirden yasaklanma” bir güvenlik tedbirimi yoksa koruma tedbirimi, ya da nev’i şahsına münhasır kanundan kaynaklanan yeni bir tedbir çeşidi midir?

Güvenlik tedbirleri işlenen suç dolayısıyla failin hem kendisi hem toplum bakımından ortaya koyduğu tehlikeli hal nedeniyle, yeniden suç işlenmesine engel olmak için, tehlikelik haliyle orantılı olmak üzere sosyal savunma amacına yönelik olarak uygulanan bir ceza hukuku yaptırım türüdür⁶.

Güvenlik tedbirleri işlenen suç dolayısıyla mahkeme tarafından hükmolunan bir ceza hukuku yaptırım türü olması sebebiyle, öncelikle hakkında güvenlik tedbirine hükmolunacak kişi tarafından işlenmiş bir suçun bulunması gerekir⁷.

Diğer bir ifadeyle henüz suç işlememiş bir kimse hakkında güvenlik tedbirine hükmolunmaz.

1982 Anayasasının 38’nci, TCK’nun 2’inci maddesinde açıkça düzenlendiği üzere; Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimse hakkında güvenlik tedbiri uygulanamayacağı gibi kanunda yazılı güvenlik tedbirlerinden başka bir güvenlik tedbirine de hükmolunamaz.

Bu yönüyle güvenlik tedbirleri bakımından kanunilik ilkesi geçerlidir. İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ihdas edilemeyeceği gibi güvenlik ted-

⁶ Artuk M. Emin / Gökçen Ahmet / Yenidünya Caner, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 7. Bası, Ankara 2013, s.849 vd.; İçel Kayıhan / Sokollu-Akıncı Füsün / Özgenç İzzet / Sözüer Adem / Mahmutoğlu Fatih S. / Ünver Yener, *İçel Yaptırım Teorisi*, 2. Bası İstanbul 2002, s.116 v.d; Centel Nur / Zafer Hamide / Çakmut Özlem, *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, Dördüncü bası, İstanbul 2006, s.721 vd.; Koca Mahmut / Üzülmüş İlhan, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 2.Bası, Ankara 2009, s.518; Demirbaş Timur, *İnfaz Hukuku*, 3. Baskı, Ankara 2013, s. 533 v.d; Öztürk Bahri / Erdem Mustafa Ruhan, *Uygulamalı Ceza Hukuku*, 11.Baskı Ankara 2011, s.404.

⁷ Centel /Zafer/ Çakmut, *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, s.722.

birleri de ihdas edilemez. Güvenlik tedbirlerine suç teşkil eden bir eylem karşılığında kanunda yer alan belli hal ve durumlara göre karar verilebilir. Kanunda yer almayan bir güvenlik tedbirine hükmedilemeyeceği gibi bu tür bir tedbir uygulama alanı bulamaz⁸.

Güvenlik tedbirleri, 5237 sayılı TCK'nun Birinci Kitap, Genel Hükümler, Üçüncü Kısım yaptırımlar, İkinci Bölüm Güvenlik tedbirleri başlığı altında düzenlenmiştir. Türk Ceza Kanununda yer alan düzenlemeye göre güvenlik tedbirleri, kusur yeteneği olmayan kimselere ceza nitelikli yaptırım uygulanamaması sebebiyle hükmedilen tedbir nitelikli yaptırımlardır. Bunun yanında güvenlik tedbirleri ceza sorumluluğuna sahip olan kimseler bakımından ceza ile birlikte tehlikelilik haliyle bağlantı olarak uygulama alanı bulabilen bir yaptırım türüdür⁹.

Türk Ceza Kanunu'nun 53 ila 60'ncü maddeleri arasında düzenlenmiş güvenlik tedbirleri: "m. 53, Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma", "m. 54, eşya müsaderesi", "m. 55, kazanç müsaderesi", "m. 56, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri", "m. 57, akıl hastalarına özgü güvenli tedbirleri", "m. 58, suçta tekrür ve özel tehlikeli suçlular" bakımından uygulanacak tedbirler, "m. 59, sınır dışı edilme" ve "m. 60 tüzel kişiler hakkında uygulanacak güvenlik tedbirleri"nden ibarettir.

Türk Ceza Kanunu'nun 53 ila 60'ncü maddeleri arasında düzenlenmiş sınırlı sayıdaki güvenlik tedbirleri dışında da, kanunilik ilkesine uygun olmak koşuluyla kanunla, suçlar ihdas edilebileceği gibi güvenlik tedbirleri de kabul edilebilir.

Kanunla düzenlenen güvenlik tedbirlerine ve türüne ancak hâkim tarafından karar verilebilir¹⁰.

Güvenlik tedbirlerine ilişkin bu açıklamalar kapsamında; 6222 Sy. Kan.'un 18/1'inci maddesinde yer alan "seyirden yasaklanma" türündeki tedbirin bir güvenlik tedbiri olduğu konusunda kuşku bulunmamaktadır.

Bu yönüyle "seyirden yasaklanma" tedbirinin, Türk Ceza Kanununda yer almayan ancak 6222 sayılı Kanunla kabul edilmiş bir güvenlik tedbiri türü olarak düzenlendiği açıktır.

⁸ Artuk / Gökçen / Yenidünya, s.908, 909.

⁹ Koca / Üzülmüş, s.519.

¹⁰ Daha fazla bilgi için bkz. Artuk / Gökçen / Yenidünya, s.909 v.d.

Nitekim kanun koyucu, 18/1’nci maddede, 6222 sayılı Kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı “seyirden yasaklanma” kararına karar verecek olan merciin mutlaka hâkim veya mahkeme olacağını, suça ilişkin kovuşturma yapan mahkemece kurulan hükümle birlikte karar verileceği ibaresiyle kabul etmiştir.

B- Seyirden Yasaklanmayı Gerektiren Suçlar

6222 Sayılı Kanununun 18’nci maddesinin birinci fıkrasına göre “seyirden yasaklanma” türündeki güvenlik tedbirini; Bu Kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı hükmedilebilecektir¹¹. Anılan ifadenin tabii sonucu olarak, 6222 sayılı kanunda tanımlanmamış ve bu kanunla atıf yapılmamış suçlardan dolayı bir kimse hakkında “seyirden yasaklanma” türündeki güvenlik tedbirine hükmedilemeyecektir.

Diğer bir anlatımla seyirden yasaklanma türündeki güvenlik tedbirine ancak ve ancak 6222 Sayılı Kanununun 18/1’inci maddesinde sınırlı olarak belirtilen suçlardan dolayı hükmedilir.

Belirtilen suçlardan dolayı hâkim veya mahkemenin “seyirden yasaklanma” güvenlik tedbirine hükmedip hükmetmemesi hususunda bir takdir hakkı bulunmamaktadır. Koşulları mevcut olduğunda hükümle birlikte “seyirden yasaklanma”ya ilişkin güvenlik tedbirine de karar verilecektir.

Belirtmek gerekir ki; 6222 sayılı Kanununun 18’inci maddesine göre “seyirden yasaklanma” güvenlik tedbiri yalnızca işlenmiş suçlar bakımından uygulama alanı bulacaktır. İşlenen suçun tamamlanması veya teşebbüs halinde kalmasının uygulanacak seyirden yasaklanma güvenlik tedbiri bakımından bir önemi bulunmamaktadır.

Güvenlik tedbiri olarak hükümlenilecek “seyirden yasaklanma” yalnızca 6222 sayılı Kanunda yer alan ve/veya bu kanun atfıyla yollamada bulunulan suçlar bakımından uygulanacağı nedeniyle aynı Kanunda yer alan kabahat nevindeki fiiller bakımından kural olarak “seyirden yasaklanma” kararı verilemeyecektir.

Nitekim Şike ve Teşvik primi başlıklı 11’nci maddede yer alan şike ve teşvik primi suçu aynı Kanununun 11/7’nci maddesinde;

¹¹ Daha fazla bilgi için bkz. **Özen Mustafa, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları**, Ankara 2013, s. 1v.d.; **Gülşen Recep, Spor Hukuku**, Ankara 2012, s. 193 v.d.

Suçun spor kulüplerinin veya sair bir tüzel kişinin yararına işlenmesi halinde, ayrıca bunlara, yüzbin Türk Lirasından az olamayacak biçimde şike veya teşvik primi miktarı kadar idari para cezası uygulanacağı öngörmek suretiyle şike ve teşvik priminin spor kulüplerinin veya sair bir tüzel kişinin yararına işlenmesi kabahat nevinden fiil olarak kabul edilmiştir.

Benzer biçimde;

Yükümlülüklerin yerine getirilmemesi başlıklı 21'inci maddenin birinci fıkrasında; Spor kulüplerinin müsabakalarda özel güvenlik görevlisi bulundurma yükümlülüğüne aykırı hareket etme fiili;

21/2'nci maddesiyle atfıyla aynı Kanunun 5'nci maddesinin 4'ncü fıkrasında yer alan; Spor müsabakalarının yapıldığı alanlara girişi sağlayacak biletler, elektronik sistem üzerinden oluşturma, bilet satın almak isteyen kişilerle ilgili olarak, üzerinde adı, soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası ve fotoğrafı olan bir elektronik kart oluşturma, kişinin yabancı olması halinde kart üzerinde Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası yerine uyruğu olduğu devletin adı ile Türkiye'ye giriş yaptığı pasaportun seri numarası kaydetme, bilet satışları kişilere özgü elektronik kart üzerinden yapma, Spor müsabakalarına, kişinin ancak adına düzenlenen elektronik kart ile izleyici olarak girebilme, spor müsabakasına izleyici olarak girecek kişilerin kontrolünü ev sahibi kulübün yapma, bu yükümlülüğün ev sahibi olmayan müsabakalarda, müsabakaya katılan her iki kulübün, milli müsabakalarda ise, ilgili federasyon tarafından yerine getirme yükümlülüklerine aykırı davranışlar;

5'inci maddenin 5'inci fıkrasında yer alan; Spor alanlarında, güvenliğin sağlanması ve bu Kanuna aykırı davranışların tespiti amacıyla, gerekli teknik donanımlar kurma yükümlülüğüne aykırı davranışlar;

5'inci maddenin 7'nci fıkrasında yer alan; Futbolda en üst profesyonel lig ve bir altındaki ligde bulunan kulüplerin müsabakalarının yapıldığı spor alanlarında; bu Kanunda sayılan diğer spor branşlarında ise uluslararası spor müsabakalarının yapıldığı spor alanlarında ev sahibi ve misafir takım için ayrı ayrı olmak ve gerektiğinde kullanılmak üzere azami yirmi kişi kapasiteli en az iki tane bekletme odası ile genel kolluk görevlileri ile özel güvenlik görevlilerinin kullanımına açık tutulacak güvenlik kameraları ve anons sistemlerinin yönetildiği yeteri kadar kontrol odasının oluşturulması, kayıt altına alınan görüntü ve dokümanların birer örneğinin, müsabakanın sonunda

ilgili spor güvenlik birimine, federasyona ve her iki kulüp temsilcisine verme yükümlülüğüne aykırı davranışlar;

21'inci maddenin 3'üncü fıkrasında yer alan; Elektronik bilet uygulamasına geçilmemiş spor alanlarına, profesyonel futbol kulüplerinin müsabakaları ile ilgili olarak, biletsiz veya kapasiteden fazla seyirci alınması fiili;

Kabahat nevinden fiiller olarak kabul edilmiştir.

Dolayısıyla yukarıda sayılan ve 6222 sayılı kanunda yer almış kabahat nevinden fiiller bakımından seyirden yasaklanma içerikli güvenlik tedbirine karar verilemeyecektir.

Bu nedenle öncelikle 18/1'nci maddede yer alan “seyirden yasaklanma” güvenlik tedbirinin uygulamasına olanak sağlayan suçların belirtilmesi gerekir.

1- 6222 Sayılı Kanunda Yer Alan, Tanımlanmış Suçlar

a- 11'inci maddede yer alan Şike ve Teşvik Pirimi suçu

b- Spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması başlıklı 13'üncü maddenin 2'nci fıkrasına göre; Esasen bulundurulması suç oluşturmamakla beraber 12'nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamına giren kesici, ezici, bereleyici veya delici aletler ile patlayıcı, parlayıcı, yanıcı veya yakıcı maddeleri spor alanlarına sokma suçu;

c- Spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması başlıklı 13'üncü maddenin 3'üncü fıkrasına göre; 12'nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamına giren kesici, ezici, bereleyici veya delici aletler ile patlayıcı, parlayıcı, yanıcı veya yakıcı maddeleri seyircilere temin etmek amacıyla spor alanına sokma veya spor alanında seyircilere temin etme suçu;

d- Spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması başlıklı 13'üncü maddenin 4'üncü fıkrasına göre; 12'nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamına giren kesici, ezici, bereleyici veya delici aletler ile patlayıcı, parlayıcı, yanıcı veya yakıcı maddeleri spor alanında kullanma suretiyle müsabaka düzenini bozma suçu; (Fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde)

e- Spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması başlıklı 13'üncü maddenin 5'inci fıkrasına göre; 12'nci maddenin

1'nci fıkrasının "b" bendi kapsamına giren alet ve maddelerin dışında kalan; Spor alanına sokulması yasak olmayan maddeleri kullanarak müsabaka düzeninin bozulmasına sebebiyet verme suçu; (Fiil daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde)

f- Spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması başlıklı 13'üncü maddenin 6'ncı fıkrasına göre; 12'nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi hükümlerine aykırı olarak spor alanlarına müsabaka sırasında uyuşturucu veya uyarıcı madde ya da alkollü içecek sokma suçu; (Fiil daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde)

g- Hakaret içeren tezahürat başlıklı 14'üncü maddenin birinci fıkrasına göre; Spor alanlarında veya çevresinde taraftarların grup halinde veya münferiden belirli bir kişiyi hedef veya muhatap alıp almadığına bakılmaksızın duyan veya gören kişiler tarafından hakaret olarak algılanacak tarzda aleni olarak söz ve davranışlarda bulunma suçu; (Fiil daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde)

h- Hakaret içeren tezahürat başlıklı 14'üncü maddenin 2'nci fıkrasına göre; Spor alanlarında veya çevresinde toplum kesimlerini din, dil, ırk, etnik köken, cinsiyet veya mezhep farkı gözeterek hakaret oluşturan söz ve davranışlarda bulunma suçu; (Fiil daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde)

ı- Spor alanlarına usulsüz seyirci girişi başlıklı 15'inci maddenin birinci fıkrasına göre; Bu Kanun hükümlerine göre temin edilmiş bileti olmaksızın spor müsabakalarını izlemek amacıyla spor alanlarına girme suçu;

i- Spor alanlarına usulsüz seyirci girişi başlıklı 15'inci maddenin 2'nci fıkrasına göre; Spor alanlarına spor müsabakalarını izlemek amacıyla bu Kanun hükümlerine aykırı olarak seyirci kabul eden veya kabul edilmesini sağlama suçu;

j- Spor alanlarına usulsüz seyirci girişi başlıklı 15'inci maddenin 4'üncü fıkrasına göre; Kendisine ait elektronik kartı bir başkasının spor müsabakasına seyirci olarak girmesini sağlamak amacıyla kullandırma suçu;

k- Spor alanlarına usulsüz seyirci girişi başlıklı 15'inci maddenin 5'inci fıkrası birinci cümlesine göre; Spor müsabakalarına seyirci olarak girişi sağlamak amacıyla elektronik kartı yetkisiz olarak üretme, satma, satışa arz, devretme, satın alma, kabul etme veya bulundurma suçu;

l- Spor alanlarına usulsüz seyirci girişi başlıklı 15'inci maddenin 5'inci fıkrası ikinci cümlesine göre; yetkisiz olarak üretilmiş, satılmış, satışa arz edilmiş, devredilmiş, satın alınmış, kabul edilmiş, Spor müsabakalarına seyirci olarak girişi sağlayan elektronik kartı kendi kullanımı için kabul etme ve bulundurma suçu;

m- Yasak alanlara girme başlıklı 16'ncı maddenin birinci fıkrasına göre; Müsabaka için seyircilerin kabulüne başlanmasından itibaren müsabaka sonrası tamamen tahliyesine kadarki zaman zarfında yetkisiz olarak müsabaka alanına, soyunma odalarına, odaların koridorlarına, sporcu çıkış tünellerine girme suçu;

n- Yasak alanlara girme başlıklı 16'ncı maddenin 2'nci fıkrasına göre; Müsabaka için seyircilerin kabulüne başlanmasından itibaren müsabaka sonrası tamamen tahliyesine kadarki zaman zarfında yetkisiz olarak müsabaka alanına, soyunma odalarına, odaların koridorlarına, sporcu çıkış tünellerine girme sonucu müsabakanın seyrini veya güvenliğini bozma suçu;

o- Seyirden yasaklanma başlıklı 18'inci maddenin 9'uncu fıkrasına göre; Spor müsabakalarını seyirden yasaklanan kişinin, yasaklama kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan ve taraftarı olduğu takımın katıldığı spor müsabakalarının yapılacağı gün, yurt içinde bulunduğu takdirde, müsabakanın başlangıç saatinde ve bundan bir saat sonra bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine başvurmama suçu;

2- 6222 Sayılı Kanununla Yollama Yapılan Kanunlarda Yer Alan Suçlar

a-Spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması başlıklı 13'üncü madde yer alan hüküm gereğince; Bulundurulması esasen suç oluşturan silahların spor alanlarına sokulması halinde kişi hakkında, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesi hükümleri uygulanacaktır.

b- Spor alanlarında taşkınlık yapılması ve tesislere zarar verilmesi başlıklı 17'nci maddenin birinci fıkrasında yer alan hüküm gereğince; Spor alanlarında kasten yaralama suçunun işlenmesi halinde şikâyet şartı aranmaksızın 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 86, 87, 88'nci maddeleri;

c- Spor alanlarında, mala zarar verme suçunun işlenmesi halinde şikâyet şartı aranmaksızın 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 151'inci maddesi hükümleri uygulanacaktır.

6222 Sayılı Kanunun 17/1'nci maddesinin son cümlesine göre; Spor alanları ve bu alanlardaki eşya, kamu malı hükmünde kabul edilmiş olması sebebiyle ilgililer hakkında mala zarar verme suçunun nitelikli hallerinden TCK 152/1-a maddesi;

Mala zarar verme suçunun yakma suretiyle veya yakıcı veya patlayıcı madde kullanmak suretiyle işlenmesi halinde TCK 152/2-a maddesi uygulanacaktır.

C- Spor Alanları Dışına İşlenen Suçlar Bakımından "Seyirden Yasaklanma" Tedbirinin Uygulanacağı Haller

Kanun koyucu 6222 Sayılı Kanunun, 18'inci maddenin 2'nci fıkrasında; taraftar gruplarınca spor alanlarının dışında işlenen kasten yaralama, hakaret içeren tezahürat ve mala zarar verme suçları bakımından da birinci fıkrada yer alan seyirden yasaklanma türündeki güvenlik tedbirine hükümlenacağı belirtilmiştir.

Bu düzenlemeye göre;

6222 sayılı Kanun 14'üncü maddede yer alan hakaret içeren tezahürat ve yollamada bulunulan TCK 86, 87, 88'nci maddelerinde yer alan kasten yaralama, TCK 151'inci maddede yer alan mala zarar verme suçları taraftar gruplarınca, spor alanlarının dışında işlenmesi halinde de ilgililer hakkında "seyirden yasaklanma" türündeki güvenlik tedbirine hükmedilmesi zorunludur.

Taraftar kavram olarak, sporcunun veya sporcuların temsil ettikleri renklere, kulübe veya bayrağa bağlı kimseyi¹² ifade eder. Grup ise, Görüşleri, çıkarları bir olan kimseler bütünü, ekibi¹³ ifade eder.

6222 Sayılı Kanunun Tanımlar başlıklı 3'üncü maddesinde "taraftar grubunun" ne anlama geldiği belirtilmemiştir.

Sözlük anlamını dikkate alarak, bir takımın veya sporcunun taraftarlarından, kendine has farklı özellikleriyle öne çıkarak ayrışan ve birden çok kişiden oluşan ekiptir.

¹² http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.51bc8d0fb7f4e6.09207434

¹³ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.51bc8d1846fd53.13010766

Örneğin “**Çarşı**”, Beşiktaş Jimnastik Kulübünün taraftarlarından oluşan belli bir grubun ismidir. 1982 yılında kurulan Çarşı grubu, futbol maçlarını ağırlıklı olarak Kapalı Tribünde izler. En bilinen sloganları “Çarşı her şeye karşı!” ve “Evdeki hesap Çarşıya uymaz”dır¹⁴.

Bahsi geçen taraftar grubu diğer taraftarlardan ya da taraftar gruplarından ilginç bir bileşen olmasıyla ayrılmakta, maçlarda takındığı tavırlar, açtığı pankartlar, dile getirdiği tezahüratlarla farklı bir taraftar profili ortaya koyma suretiyle kendini kamuoyuna kabul ettirmiştir¹⁵.

18/2’nci maddenin uygulanması bakımından ortaya çıkan en büyük sorun;

Taraftar gruplarının spor alanları dışında işledikleri, 6222 sayılı Kanun 14’üncü maddede yer alan hakaret içeren tezahürat ve yollamada bulunulan TCK 86, 87, 88’nci maddelerinde yer alan kasten yaralama, TCK 151’inci maddede yer alan mala zarar verme suçlarının tümü bakımından mı kişiler hakkında “seyirden yasaklanma” türündeki güvenlik tedbirine hükmedilecektir.

Diğer bir anlatımla taraftar gruplarınca işlenen kasten yaralama, hakaret içeren tezahürat ve mala zarar verme suçlarının işlendiği yer bakımından bir sınırlama öngörülüp mü yoksa öngörülmemiş midir?

Madde metninde yer alan “spor alanları dışı” nereleri kapsar? Her yer spor alanı dışı mıdır?

Bu sorulara kesin bir yanıt vermek olanaksız gibi görünmekte ise de; Kanunun amacı, madde gerekçeleri dikkate alınarak ve 6222 sayılı kanun bir bütün olarak ele alınarak yanıtlanabilir.

18’inci maddenin gerekçesinde; İkinci fıkrada, bu madde hükümlerinin taraftar gruplarınca spor alanlarının dışında işlenen kasten yaralama, hakaret, çirkin tezahürat ve mala zarar verme suçları bakımından uygulanacağı belirtilmiştir. Madde hükmünün uygulanması açısından bu fıkrada belirtilen suçların spor alanlarının içerisinde, çevresinde veya herhangi başka bir yerde işlenmesinin bir önemi bulunmamaktadır.

Kanunun amaç ve kapsam maddeleri dikkate alındığında taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde buldukları yer ve mekânlarda veya müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhlarında işlenen suçlar bakımından bu madde kapsamında değerlendirilecektir.

¹⁴ http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ar%C5%9F%C4%B1_%28taraftar_grubu%29

¹⁵ http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ar%C5%9F%C4%B1_%28taraftar_grubu%29

6222 sayılı kanunun amacı kanunun 1'inci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; Bu Kanunun amacı; müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında spor alanları ile bunların çevresinde taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplara halinde buldukları yerlerde veya müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhlarında şiddet ve düzensizliğin önlenmesidir.

6222 sayılı kanunun kapsamının yer aldığı 22'nci maddenin gerekçesinde; Kanun kapsamının geniş olarak düzenlendiğini, bu kapsamda sadece müsabaka anında ve müsabaka alanında gerçekleştirilen şiddet ve düzensizlik eylemleri olarak değil, aynı zamanda müsabaka öncesinde, esnasında ve sonrasında spor alanları ile bunların çevresinde, tarafların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde buldukları yer ve mekânlarda veya müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhlarında gerçekleştirilen taraftar eylemlerinin girdiği belirtilmiştir.

Kanunun amaç ve kapsamından ve ilgili madde gerekçelerinden çıkan sonuca göre;

Spor müsabakasıyla ilgisi olmak kaydıyla, müsabaka anında, öncesinde ve sonrasında, spor alanların çevresi dâhil, taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplara halinde buldukları yerlerde veya müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhlarında taraftar gruplarınca işlenen kasten yaralama, hakaret, çirkin tezahürat ve mala zarar verme suçları bakımından "seyirden yasaklanma" türündeki güvenlik tedbirine de karar verilecektir.

Belirtilen alanların dışında, taraftar gruplarınca spor müsabakası ile ilgisi¹⁶ ve hiçbir bağlantısı olmayan yer ve zamanlarda işlenen kasten yaralama, hakaret, çirkin tezahürat ve mala zarar verme suçları bakımından ise "seyirden yasaklanma" türündeki güvenlik tedbirine de karar verilemeyecektir.

D- Hakkında "Seyirden Yasaklanma" Tedbiri Kararı Verilebilecek Kişiler

6222 Sayılı Kanunun, 18/1'inci maddesine göre; Bu Kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı, kişinin müsabakaları ve antrenmanları izlemek amacıyla spor alanlarına girişi, mahkemece kurulan hükümlerle, güvenlik tedbiri olarak yasaklanır.

Diğer bir anlatımla hakkında seyirden yasaklanma kararı verilen kişinin müsabakaları ve antrenmanları izlemek amacıyla spor alanlarına girişi, bu karar kapsamında engellenecektir.

¹⁶ Donay, s.143.

Seyirden yasaklanma kararının uygulanacağı yer müsabaka veya antrenmanların yapıldığı “spor alanlarıdır”.

Spor alanı, Kanunun Tanımlar başlıklı 32nci maddesinin (g) bendinde tanımlanmıştır. Buna göre Spor alanı: Spor müsabakalarının veya antrenmanların gerçekleştirildiği alanlar ile seyircilere ait seyir alanları, sporculara ait soyunma odası ve bu Kanunun uygulanması kapsamında spor yapmaya elverişli alanları ifade eder.

Kimler hakkında “seyirden yasaklanma” kararı verilebilir?

Öncelikle belirtmek gerekir ki kanun koyucu yalnızca “izleme amacıyla” müsabaka ve/veya antrenman alanlarına gelen kimselerin kişi/kişilerin bu alanlara girişlerinin “seyirden yasaklama” suretiyle engellenebileceğini belirtmiştir.

İzleme amacı gütmeyen kişiler hakkında seyirden yasaklama kararı verilebileceğine dair kanunda açık bir düzenleme yer almamaktadır.

“Seyirden yasaklanma” deyiminden, spor müsabakaları ve antrenmanlarını, takip etme, gözlemleme, inceleme ve/veya eğlenme ve görme amacıyla bakma hakkından bir kişinin engellenmesi, men edilmesinin anlaşılacağı kavram bahsinde belirtmiştik.

Kanun metninde yer alan tanım kapsamına girmeyen örneğin, müsabaka veya antrenman alanlarında bulunan kimselere satış yapmak amacıyla gelen kişiler veya bu alanların temizlik işlerini yapan kimseler hakkında, izleme amacı güttüğünü ortaya koyan kesin veriler olmadıkça “seyirden yasaklanma” kararı verilemeyecektir.

Benzer biçimde bizatihi müsabakada sporcu ve/veya görevli sıfatıyla katılan çalıştırıcı, sporcu, hakem ve diğer görevliler hakkında seyirden yasaklama kararı verilip verilemeyeceği hususu bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Müsabakaya veya antrenmana aktif olarak katılan bir sporcu hakkında güvenlik tedbiri olarak “seyirden yasaklanma”ya karar verilip verilemeyeceği, kararın verilmesi halinde bu sporcunun mesleki faaliyeti olan müsabaka ve antrenmana çıkmak amacı ile spor sahasına girip girmeyeceği hususunun da tartışmalı olduğu açıktır¹⁷.

¹⁷ Köse Hüseyin Alpay, “Seyirden Yasaklanma Tedbiri Ve Uygulamada Ortaya Çıkan Sorunlar”, <http://www.sporhukuku.org.tr/dosyalar/makale-alpay-seyirden-yasaklama.pdf>; Orhan Ümit, “6222 Sayılı Kanun’un “Spor Alanlarında Taşkınlık Yapılması ve Te-

Kanun koyucu 6222 Sayılı Kanunla ve özellikle 18'inci maddede yer alan düzenlemeyle; Sporda şiddete yol açan kişilerin bir süre spor sahalarından uzak kalmasını, bu suretle sporun ve sportif faaliyetlerin şiddet hareketlerine zemin teşkil etmesini önlemeyi ve sportif faaliyetlerin şiddete maruz kalmadan sürdürülebilmesini amaçlamıştır.

Sporcuların bir müsabakada aktif olarak yer almaları, bir hakkın kullanımını kapsamında mesleğinin icrasıdır. Benzer biçimde müsabakada veya antrenmanda görev yapan hakem, çalıştırıcı, teknik heyet ve diğer spor alanında çalışan görevlilerde bir meslek icra etmektedirler.

Bu kapsamda olan kimselerin müsabakalara ve antrenmanlar "seyir" amacıyla değil aktif olarak müsabakada veya antrenmanda görev yapmak için bulunmaları nedeniyle, seyirciler ayrılan bölümlerde yer alamamaları kaydıyla¹⁸, bu kimseler hakkında "seyirden yasaklanma" türündeki güvenlik tedbirine karar verilemeyecektir.

Fakat belirtilen kimseler, sporcu ve /veya diğer sıfatlara sahip olsalar dahi, müsabakada veya antrenmanda aktif görev almadan yalnızca izleme amacıyla katılmalarının önlenmesi için haklarında pekâlâ seyirden yasaklanma türündeki güvenlik tedbirine hükmedilebilecektir.

IV- 6222 Sayılı Kanunun 18/3'üncü Maddesinde Yer Alan "Seyirden Yasaklama" Tedbiri ve Hukuki Niteliği

6222 Sayılı Kanunun 18'nci maddesinin 3'üncü fıkrasında "seyirden yasaklama" tedbirinin uygulanmasını düzenlemiştir. Buna göre; "Bu madde kapsamına giren suçlardan dolayı soruşturma başlatılması halinde şüpheli hakkında spor müsabakalarını seyirden yasaklama tedbiri derhal uygulamaya konulur."

Aynı maddenin 4'ncü ve 5'inci fıkralarının ilk cümlesinde koruma tedbiri olarak uygulanan seyirden yasaklama kararından bahsedilmiştir.

Bu yönüyle Kanun Koyucunun, 18/3'ncü maddede yer alan düzenlemeyle 6222 sayılı kanunda yer alan suçlar ile bu kanunun atfıyla yolmada

sislere Zarar Verilmesi" ile İlgili Maddesi'nin Değerlendirilmesi", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt: 87, Sayı: 1, Yıl: 2013, s.282.

¹⁸ Öztürk Yavuz, *Uzlaşmalı Müsabaka Şike ve Teşvik Primi*, 1.Baskı, Ankara 2012, s.69.

bulunan kanunlarda yer alan suçlar bakımından bir koruma tedbiri ihdas ettiği açıktır.

İşlenen fiil sonucunda ortaya çıkmış ve çıkması muhtemel zararı doğuran yakın tehlikeli sonuçtan korunmak için alınması gereken tedbirler, genel biçimde, koruma tedbiri olarak ifade edilebilir¹⁹. Bu yaklaşıma göre, zararı doğurma ihtimaline yönelik uzak tehlikenin önlenmesi için alınması gereken tedbirler önleme tedbirleri olarak kabul edilir²⁰.

Bir diğer tanıma göre ceza muhakemesinde yargılamanın yapılabilmesi veya ilerde verilecek hükmün yerine getirilebilmesi amacıyla alınan ve temel haklara dokunan tedbirlere koruma tedbirleri denir²¹. Koruma tedbirleri bu yönüyle Ceza Muhakemesi aşamalarından kovuşturma evresinde yargılamanın yapılabilmesine ve/veya kovuşturma neticesinde verilecek olan hükmün yerine getirilmesine olanak sağlama amacını güder²².

Bu tedbirler; ceza yargılamasında karar verme organları tarafından, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde geçici olarak başvuru ve hükümden önce temel hak ve özgürlüklere müdahaleyi gerektiren önlemlerdir²³.

Öğretide bu tedbirleri karşılamak için “usul tedbirleri”, “yargısal cebri önlemler”, “cebir araçları”, “yargılamayı güvence altına alan araçlar”, “ceza yargılaması önlemleri” gibi çeşitli adlandırmalar yapılmıştır²⁴. Bahsi geçen adlandırmaların her birinin gerekçesi haklı olmakla birlikte, Ceza Muhakemesi Kanununun birinci kitap, Dördüncü kısım başlığında yer alan “koruma tedbiri” kavramının yerinde olduğu düşüncesiyle maksadın anlaşılması bakımından bu kavramı kullanmanın yararlı olacağı düşüncesindeyiz.

Koruma tedbirlerine yönelik öğretilerde çeşitli sınıflandırmalar mevcuttur²⁵. Bu sınıflandırmalara göre; koruma tedbirleri yöneldikleri değerler açı-

¹⁹ Nurullah KUNTER /Feridun YENİSEY / Ayşe NUHOĞLU, **Muhakeme Hukuku Dahil Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku**, Beta Yayınevi, 17.Bası, İstanbul 2010, s.86.

²⁰ KUNTER/YENİSEY/NUHOĞLU, s.86.

²¹ Nur CENTEL/Hamide ZAFER, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Beta Yayınevi, 9.Bası, İstanbul, 2012, s.303,304.

²² CENTEL/ ZAFER, s.303.

²³ Bahri ÖZTÜRK, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, Seçkin Yayınevi, 3.Bası, Ankara 2010, s.379.

²⁴ Erdener YURTCAN, **Ceza Yargılaması Hukuku**, Beta Yayınevi, 3.Bası, İstanbul 1987, s.246.

²⁵ CENTEL/ZAFER, s.304; Ayrıca Bkz. YURTCAN, s.253-255.

sından bireylerin özgürlüğüne, vücut bütünlüklerine, mülkiyet haklarına ve zilyetlik haklarına yönelik olabilir. Koruma tedbirlerinin amacı bakımından, sanığın muhakemede hazır bulunmasını teminat altına almaya, delilleri korumaya veya kovuşturma neticesinde verilecek hükmün yerine getirilmesini sağlamaya yönelik olabilir. Koruma tedbirlerinin uygulandığı bireyler bakımından, şüpheliye, sanığa veya üçüncü kişiye yönelik olabilir²⁶.

Koruma tedbirleri, "modern" ve "klasik" koruma tedbirleri dışında Ceza Muhakemesi Hukukunda yer alan koruma tedbirleri "tutucu koruma tedbiri" ve "önleyici koruma tedbiri" olarak ayrıca bir ayrıma tabi tutabilir²⁷.

ÖZBEK, ceza muhakemesi hukuku koruma tedbirlerini tedbire maruz kalanın haberdar olup olmaması esasına dayalı olarak "açık" ve "gizli" koruma tedbirleri olarak ikiye ayırmış ve her iki kategoriye "temel haklara müdahale" üst terimi altında konumlandırmıştır²⁸.

Ceza muhakemesinin kişi temel hak ve özgürlüklerini çok yakından ilgilendirme vasfı, koruma tedbirleri açısından da geçerlidir. Zira tedbirlerin neredeyse tamamında kişilerin bedenleri, özgürlükleri, mülkiyet hakları ve zilyetlikleri üzerinde birtakım kısıtlamalar yapılmaktadır²⁹.

Koruma tedbirlerinin ortak özellikleri "kanunla düzenlenmiş olmaları", "zorlayıcı etkisi", "geçici olma" ve "araç vasfı" taşımalarıdır.

Koruma tedbirlerinin, Anayasa ve/veya temel haklara dair uluslar arası sözleşmeler tarafından koruma ve teminat altına alınan temel hak ve özgürlüklere müdahale edici etkileri nedeniyle kanunla düzenlenmiş olmaları gerekir.

Diğer yandan koruma tedbirlerinin, kişi hakkında ceza yargılaması sonucunda henüz hüküm verilmeden önce temel bir hakkı sınırlaması sebebiyle buna maruz kalan kimse açısından bir zorlayıcı etkisi ortaya bulunmaktadır. Koruma tedbirleriyle varılmak istenen amaca ulaşılması halinde kendiliğinden, nihayet hüküm kesinleşinceye kadar sona erer. Bu yönüyle geçici olma özelliğine sahiptir³⁰. Koruma tedbiri tek başına anlam ifade etmeyen yargı-

²⁶ CENTEL/ZAFER, s.304.

²⁷ KUNTER / YENİSEY / NUHOĞLU, s.88.

²⁸ Veli Özer ÖZBEK / Mehmet Nihat KANBUR / Koray DOĞAN / Pınar BACAKSIZ / İlker TEPE, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, Seçkin Yayınevi, 3.B, Ankara: 2012, s.262.

²⁹ YURTCAN, s.247.

³⁰ ÖZBEK / KANBUR / DOĞAN / BACAKSIZ / TEPE, s.262-263; CENTEL / ZAFER, s.305.

lama sürecinde eski durumu yaşatmak ve hükmün yerine getirilebilmesini sağlama amacına hizmet eden bir araçtır³¹.

Koruma tedbirlerinin koşulları; “gecikmede tehlike”, “haklı görünüş”, “orantılılık”³² “suç şüphesinin bulunması” ve “yasayla düzenlenmiş olma”³³ dır.

Gecikmede tehlike bulunması koşulunda; tehlike tedbirden beklenen faydanın elde edilemeyeceği yargılamanın amacına uygun bir biçimde yapılamayacak olmasını ifade eder³⁴. Örneğin tutuklamada CMK 100/2’nci maddesi gereğince; Sanık ya da şüphelinin kaçması, saklanması veya kaçacağı şüphesi uyandırma konusunda “somut olgular” veya delilleri yok etmesi, bakımından gizleme veya değiştirmesi, tanık, mağdur veya başkaları üzerinde baskı yapma girişiminde bulunma konusunda “kuvvetli şüphe” bulunması ifadelerinden; “Somut olgu” ve “kuvvetli şüphe” ibareleri zarar doğuracak yakın tehlikenin ön şartlarını oluşturur³⁵.

Haklı görünüş koşulu; Yakın tehlikenin yöneldiği, zarar sonucu doğuracak bir hakkın bulunup bulunmadığı ancak yargılama sonucu ortaya çıkacağından, hükümden önce koruma tedbirine başvurulurken “görünüşte haklılık ile yetinilmesi” halini ifade eder³⁶.

Orantılılık koşulunda failin eyleminin ağırlığı ile başvurulacak önlemin ağırlığı arasında dengenin mevcut olup olmadığı hususu tartışılır. Şu halde ne kadar ağır bir suç olursa o derecede ağır bir önleme başvurulabilecektir³⁷.

Öte yandan ceza muhakemesinin başlaması için gerekli olan “şüphe” koruma tedbirlerinin ve türüne başvurulması açısından da bir önkoşul teşkil eder³⁸.

Ceza Muhakemesi Kanununun “Koruma Tedbirleri” başlıklı dördüncü kısmında yer alan koruma tedbirleri şunlardır: Yakalama ve gözaltına alma (CMK m. 90-99), tutuklama (CMK m. 100-108), adli kontrol (CMK m. 109-115), arama ve el koyma (CMK m.116-134), telekomünikasyon yoluyla

³¹ KUNTER / YENİSEY / NUHOĞLU, s.89.

³² CENTEL / ZAFER, s.305.

³³ ÖZBEK / KANBUR / DOĞAN / BACAKSIZ / TEPE, s.263-264.

³⁴ CENTEL / ZAFER, s.306.

³⁵ KUNTER / YENİSEY / NUHOĞLU, s.90.

³⁶ CENTEL / ZAFER, s.306; KUNTER / YENİSEY / NUHOĞLU, s.92.

³⁷ YURTCAN, s.252.

³⁸ ÖZBEK / KANBUR / DOĞAN / BACAKSIZ / TEPE, s.263-264.

yapılan iletişimin denetlenmesi (CMK md.135-138), gizli soruşturmacı ve teknik araçlarla izleme (CMK md.139-140).

Ceza Muhakemesi Kanunu dışında da kanunla düzenlenmesi kaydıyla koruma tedbirleri ihdas edilebilir.

Bu yönüyle 18/3'ncü madde yer alan "seyirden yasaklama" tedbirinin bir koruma tedbiri olarak kabul edilmesinde kuşku bulunmamaktadır.

Öğretide, seyirden yasaklama türündeki koruma tedbirinin adli kontrol olduğu belirtilmekte³⁹ ise de 6222 sayılı kanunla düzenlenmiş seyirden yasaklama tedbirinin CMK 109 ila 115'nci maddelerde yer alan "adli kontrol" tedbirinden farklı olduğu ifade edilebilir⁴⁰.

18/3'ncü maddede yer alan seyirden yasaklama türündeki tedbirin; Kanun metninde buna karar verecek merciin belirtilmemesi suretiyle bizatihi kanundan kaynaklanan bir uygulama olduğu, Cumhuriyet savcılığının veya mahkemenin bu yönde bir karar vermesine gerek olmadığı, kendiliğinden uygulanması gereken bir tedbir olduğu düşüncesi⁴¹ ileri sürülmüştür.

Bu düşüncüyü kabul etmeye olanak bulunmamaktadır.

Belirtmek gerekir ki tüm yaptırım çeşitleri ve koruma tedbirlerinin tümü bizatihi kanundan kaynaklanır ve uygulanması zorunludur. 18/3'üncü madde metninde bu koruma tedbirine kimin tarafından karar verileceğini belirtmemiş olması bir merciin kararına ihtiyaç duymadan uygulanabileceği anlamına gelmemektedir.

Diğer yandan, 3'ncü fıkrada yer alan; "Bu madde kapsamına giren suçlardan dolayı soruşturma başlatılması halinde şüpheli hakkında spor müsabakalarını seyirden yasaklama tedbiri derhal uygulamaya konur" ifadesi seyirden yasaklamanın uygulanmasına ilişkin bir düzenlemedir.

Derhal uygulanması gereken seyirden yasaklamaya bir merciin karar vermiş olması gerekir⁴².

³⁹ Özgenç İzzet, "Değerlendirme ve Sonuç" im. Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Editörleri: Şahin Cumhur / Özgenç İzzet / Üzülmüş İlhan, 2. Bası, Ankara 2012, s. 121.

⁴⁰ Benzer görüş, Öztürk, s.70.

⁴¹ Öztürk, s.70.

⁴² Öztürk Bahri, "6222 Sayılı Kanun'a Göre Seyirden Yasaklanma Koruma Tedbirine Kim Karar Verebilir?", Fasikül Dergisi, Eylül 2011, Sayı:22.

Seyirden yasaklama türündeki koruma tedbiri bakımından ileri sürülebi-
lecek en önemli itiraz 18/3'ncü maddede bu tedbire kimin karar vereceğinin
düzenlenmemiş olmasıdır.

Nitekim 18/3'ncü maddenin ikinci cümlesinde; Soruşturma evresinde
Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından bu tedbirin
kaldırılmasına karar verilmediği takdirde bu yasağın uygulanmasına koruma
tedbiri olarak devam edilir, ifadelerinden tedbirin kim veya kimler tarafından
verileceğinin değil, yalnızca soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısının,
kovuşturma aşamasında ise mahkemenin tedbir kararının kaldırılmasına
karar verebileceğinin düzenlendiği ortaya çıkmaktadır.

Bu koruma tedbirinin kim veya kimler tarafından verilebileceği sorunu
CMK'da yer alan koruma tedbirlerine karar verecek merciiler dikkate alınarak
çözümünebilir. CMK'da yer alan koruma tedbirlerine kural olarak soruşturma
aşamasında hâkim tarafından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise savcı
tarafından karar verilebilir. Ancak 6222 sayılı Kanun'da "gecikmesinde sakın-
ca" bulunan hallerden bahsedilmediği için soruşturma aşamasında seyirden
yasaklama koruma tedbirine daima savcı tarafından karar verilebilecektir⁴³.

Soruşturma aşamasında verilecek seyirden yasaklama tedbiri bakımin-
dan, soruşturmaya konu suç hakkında arama ve el koymada olduğu gibi "ba-
sit şüphe"nin yeterli olacağı düşüncesine⁴⁴ katılmak mümkündür.

Bunun yanında 6222 sayılı kanun metni içerisinde seyirden yasaklama
kararına örneğin, soruşturma aşamasında Sulh Ceza Hâkimi, acele hallerde
Cumhuriyet savcısı, kovuşturma aşamasında ise kovuşturmayı yürüten mah-
kemenin karar vereceğine dair bir düzenlemenin yer alması gerektiği açıktır.

Soruşturma aşamasında Cumhuriyet Savcılığı tarafından seyirden ya-
saklama kararı verilmesi halinde bu kararlara karşı, Cumhuriyet Savcılığına
itiraz edilebilir. Cumhuriyet savcılığının itiraz üzerine seyirden yasaklama
kararını kaldırması halinde bu kararın uygulanması sona erer. Ancak Cum-
huriyet Savcılığı'na yapılan itirazın reddi halinde bu karara karşı bir itiraz
mercii Kanunda düzenlenmemiştir.

⁴³ Öztürk Bahri, "6222 Sayılı Kanun'a Göre Seyirden Yasaklanma Koruma Tedbirine
Kim Karar Verebilir?", Fasikül Dergisi, Eylül 2011, Sayı:22.

⁴⁴ Öztürk Bahri, "Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Çare Olarak Seyirden
Yasaklanma", in. Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Editörleri: Şa-
hin Cumhur / Özgenç İzzet / Üzülmüş İlhan, 2. Bası, Ankara 2012, s. 42.

Bu eksikliğin giderilmesi bakımından soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcılığınca karar verilen "seyirden yasaklama" kararına itirazın reddi halinde bu Kanunun 23'ncü maddesinde belirtilen ihtisas mahkemeleri olarak kurulacak Sulh Ceza Hâkimliği'ne müracaat hakkı tanınmalıdır.

Kovuşturma aşamasında ise yargılamayı yapan Mahkeme tarafından verilen seyirden yasaklama kararına yine aynı mahkemede itiraz edilebilir. Ancak yargılamayı yapan mahkemenin seyirden yasaklama kararının kaldırılması talebine ilişkin ret kararlarına karşı CMK 267'nci maddesi hükümleri kıyasen uygulanmak suretiyle itiraz yoluna başvurulabilir.

A- "Seyirden Yasaklama" Koruma Tedbirini Gerektiren Suçlar

6222 Sayılı Kanunun 18'inci maddesinin 3'üncü fıkrasına göre "seyirden yasaklama" türündeki koruma tedbirine, bu Kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı karar verilecek ve uygulanacaktır.

Anılan ifadenin tabii sonucu olarak, 6222 sayılı kanunda tanımlanmamış ve bu kanunla atıf yapılmamış suçlardan dolayı bir kimse hakkında "seyirden yasaklama" türündeki koruma tedbirine karar verilemeyecek ve uygulanmayacaktır.

Diğer bir anlatımla seyirden yasaklama türündeki koruma tedbirine ancak ve ancak 6222 Sayılı Kanunun 18/1'inci maddesinde sınırlı olarak belirtilen suçlardan dolayı karar verilecek ve uygulanacaktır.

18'inci maddenin 3'üncü fıkrası atfıyla aynı maddenin birinci fıkrası kapsamına girecek olan suçlar, yukarıda "seyirden yasaklanma güvenlik tedbirini gerektiren suçlar" bahsinde belirtilmişti. Aynı ifadeler bu bahis içinde geçerlidir.

Dolayısıyla 6222 sayılı kanunda yer alan kabahat nevinden fiiller bakımından seyirden yasaklama içerikli koruma tedbirine karar verilemeyecek ve uygulanamayacaktır.

Bunun yanında kanun koyucu istisna olarak;

6222 sayılı kanunun Şiddete neden olabilecek açıklamalar başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan; Sporda şiddeti teşvik edecek şekilde basın ve yayın yoluyla açıklamada biçiminde işlenebilecek kabahatler bakımından aynı Kanunun 22/3'ncü maddesi gereğince idari tedbir olarak

spor müsabakalarını seyirden yasaklama kararı verilebileceği kabul edilmiştir. Ancak bu halde ilgili hakkında 18'nci maddenin 8'inci fıkraya hükmü uygulanmayacaktır.

B- Hakkında “Seyirden Yasaklama” Tedbiri Uygulanabilecek Kişiler

6222 Sayılı Kanunun, 18/1'inci maddesine göre; Bu Kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı, kişinin müsabakaları ve antrenmanları izlemek amacıyla spor alanlarına girişi, mahkemece kurulan hükümlerle, güvenlik tedbiri olarak yasaklanır ibaresi koruma tedbiri olarak karar verilecek ve uygulanacak “seyirden yasaklama” bakımından da geçerlidir.

Diğer bir ifadeyle hakkında “seyirden yasaklama” kararı verilen kişinin müsabakaları ve antrenmanları izlemek amacıyla spor alanlarına girişi, bu karar kapsamında engellenecektir.

Seyirden yasaklanma kararının uygulanacağı yer müsabaka veya antrenmanların yapıldığı “spor alanlarıdır”.

Spor alanı, Kanunun Tanımlar başlıklı 32nci maddesinin (g) bendinde tanımlanmıştır. Buna göre Spor alanı: Spor müsabakalarının veya antrenmanların gerçekleştirildiği alanlar ile seyircilere ait seyir alanları, sporculara ait soyunma odası ve bu Kanunun uygulanması kapsamında spor yapmaya elverişli alanları ifade eder.

Kimler hakkında “seyirden yasaklama” kararı verilebilir?

Öncelikle belirtmek gerekir ki kanun koyucu yalnızca “izleme amacıyla” müsabaka ve/veya antrenman alanlarına gelen kimselerin kişi/kişilerin bu alanlara girişlerinin “seyirden yasaklama” suretiyle engellenebileceğini belirtmiştir.

İzleme amacı gütmeyen kişiler hakkında seyirden yasaklama kararı verilebileceğine dair kanunda açık bir düzenleme yer almamaktadır.

“Seyirden yasaklama” deyiminden, spor müsabakaları ve antrenmanlarını, takip etme, gözlemleme, inceleme ve/veya eğlenme ve görme amacıyla bakma hakkından bir kişinin engellenmesi, men edilmesinin anlaşılacağı kavram bahsinde belirtmiştik.

Kanun metninde yer alan tanım kapsamına girmeyen örneğin, müsabaka veya antrenman alanlarında bulunan kimselere satış yapmak amacıyla gelen

kişiler veya bu alanların temizlik işlerini yapan kimseler hakkında, izleme amacı güttüğünü ortaya koyan kesin veriler olmadıkça "seyirden yasaklanma" kararı verilemeyecektir.

Benzer biçimde bizatihi müsabakada sporcu ve/veya görevli sıfatıyla katılan çalıştırıcı, sporcu, hakem ve diğer görevliler hakkında seyirden yasaklama kararı verilip verilemeyeceği hususu bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Müsabakaya veya antrenmana aktif olarak katılan bir sporcu hakkında güvenlik tedbiri olarak "seyirden yasaklama"ya karar verilemeyecek ve bu yasaklama uygulanamayacaktır⁴⁵.

Bu kapsamda olan kimselerin müsabakalara ve antrenmanlara "seyir" amacıyla değil aktif olarak müsabakada veya antrenmanda görev yapmak için bulunmaları nedeniyle, seyirciler ayrılan bölümlerde yer almamaları kaydıyla, bu kimseler hakkında "seyirden yasaklanma" türündeki koruma tedbirine karar verilemeyecektir.

Fakat belirtilen kimseler, sporcu ve /veya diğer sıfatlara sahip olsalar dahi, müsabakada veya antrenmanda aktif görev almadan yalnızca izleme amacıyla katılmalarının önlenmesi için haklarında koşulları olmakla birlikte pekâlâ seyirden yasaklama türündeki koruma tedbirine karar verilebilir ve uygulanabilir.

V- İdari Yaptırım Türü Olarak "Seyirden Yasaklama"

Kanun Koyucu, 6222 sayılı kanunun 18'inci maddesinin 7'nci fıkrasında;

Alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisinde olduğu açıkça anlaşılan kişinin, spor alanına alınmayacağını, bu şekilde spor alanlarına giren ve dışarı çıkmamakta ısrar eden kişinin zor kullanılarak dışarı çıkarılacağını ve bu madde hükümlerine göre bir yıl süreyle spor müsabakalarını seyirden yasaklanacağını hükme bağlamıştır.

18/7'nci maddede yer alan düzenleme, ilk bakışta sanki bir suç işlenmeden önce kişi hakkında idari nitelikte tedbir olarak seyirden yasaklama halini öngörmektedir.

⁴⁵ Daha fazla bilgi için bkz. **Öztürk Bahri**, "Seyirden Yasaklanma Tedbiri Sporcuya Uygulanır mı?", Fasikül Dergisi, Aralık 2011, Sayı:25, s. 6.

Şayet bu yaklaşım kabul edilecek olursa bu takdirde alkollü ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisinde olduğu açıkça anlaşılan kişinin, spor alanlarına girişinin engellenmesine ve spor müsabakalarını bir yıl süreyle seyirden yasaklanmasına dair işlem idari nitelikte olacağından, bu işlemlere karşı itirazın idare mahkemesine yapılması⁴⁶ gerekecektir.

Ancak kanun koyucunun 18/7'inci maddesiyle, Spor alanlarına alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisinde olduğu açıkça anlaşılan kişinin, spor alanına girmesini yasakladığını, bu maddeler etkisinde girenler hakkında yaptırım olarak bir yıl süreyle spor müsabakalarını seyirden yasaklama kararı verileceğini düzenleyerek yeni bir kabahat türü ihdas ettiği ifade edilebilir.

Diğer taraftan aynı Kanununun 23/3'üncü maddesinde yer alan; Bu Kanun hükümlerine göre idari para cezasına ve diğer idari yaptırımlara karar vermeye, Cumhuriyet savcısı yetkilidir ifadesi de dikkate alındığında 18/7'nci maddede yer alan kabahat bakımından bir yıl süreyle seyirden yasaklama kararına da Cumhuriyet savcısı karar verecektir.

VI- “Seyirden Yasaklanma” ve “Seyirden Yasaklama” Tedbirlerinin Uygulanma Süresi

6222 sayılı Kanununun 18/1'inci maddesinde yer alan, “seyirden yasaklanma” türündeki güvenlik tedbiri, bu Kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı mahkemece kurulan hükmün kesinleşmesiyle infazına başlanır, cezanın infazı tamamlandıktan itibaren bir yıl geçmesiyle sona erer.

Bu halde 6222 Sayılı Kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan ilgili kanunlardaki suç/suçlardan dolayı hakkında kovuşturma yapılan sanık hakkında yargılamaya konu suç/suçlardan dolayı bir mahkûmiyet kararı ile cezaya hükmedilmesi halinde ayrıca güvenlik tedbiri olarak “seyirden yasaklanma” kararı verilecektir.

Mahkûmiyet hükmünün kesinleşmesi anından itibaren uygulanmaya başlanacak olan “seyirden yasaklanma” türündeki güvenlik tedbiri, cezanın infazının tamamlanmasından itibaren bir yıl geçmekle sona erecektir.

⁴⁶ Donay, s.145.

6222 Sayılı Kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan ilgili kanunlardaki suç/suçlardan dolayı hakkında kovuşturma yapılan sanık hakkında yargılamaya konu suç/suçlardan dolayı CMK 223'ncü maddesinin 3 ve 4'üncü fıkralarına göre ceza verilmesine yer olmadığı kararıyla birlikte "seyirden yasaklanma" türündeki güvenlik tedbirine hükmedilmesi halinde, hükmün kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl süreyle "seyirden yasaklanma" kararının uygulanmasına devam edilir ancak bir yıl sürenin sonunda bu güvenlik tedbirinin uygulanmasına son verilir.

Her iki halde de mahkumiyet kararı ile birlikte veya ceza verilmesine yer olmadığına dair hükümlerle birlikte karar verilen spor müsabakalarını "seyirden yasaklanma türündeki güvenlik tedbiri 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu hükümlerine göre kaydedilir.

6222 Sayılı Kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan ilgili kanunlardaki suç/suçlardan dolayı hakkında soruşturma yapılan şüpheli hakkında soruşturmaya konu suç/suçlardan dolayı;

CMK 171/3'üncü maddesine göre "Kamu davasının açılmasının ertelenmesine";

Kovuşturma neticesinde sanık hakkında CMK 231'nci maddeye göre "hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına";

TCK 50'nci madde gereğince "hapis cezası yerine seçenек yaptırım olarak tedbire";

TCK 51'inci madde gereğince "hapis cezasının ertelenmesine" karar verilmesi halinde, kararın kesinleştiği tarihten itibaren; bir yıl süreyle spor müsabakalarını "seyirden yasaklanma" tedbirinin uygulanmasına devam edilir.

TCK 75 ve CMK 174'üncü maddeleri uyarına "ön ödeme" hükümlerinin uygulanması halinde, ön ödemede bulunulduğu tarihten itibaren, bir yıl süreyle spor müsabakalarını "seyirden yasaklanma" tedbirinin uygulanmasına devam edilir.

Alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisinde olduğu açıkça anlaşılan kişinin spor alanlarına girmesi halinde uygulanacak idari yaptırım niteliğindeki "seyirden yasaklama" kararı, bu karara neden olan eylemin işlendiği tarihten itibaren bir yıl süreyle devam eder.

VII- Seyirden Yasaklamanın Sona Ermesi

6222 Sayılı Kanununun 18'nci maddesinin 5'inci fıkrasında; Koruma tedbiri olarak uygulanan spor müsabakalarını seyirden yasaklanma tedbiri;

a) Cumhuriyet savcısı veya mahkeme tarafından kaldırılmasına karar verilmesi,

b) Kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmesi,

c) Sanık hakkında beraat veya düşme kararı verilmesi, halinde derhal kaldırılır, hükmü yer almaktadır.

Bu düzenlemeyle, koruma tedbiri olarak verilen "seyirden yasaklama" kararına karşı itiraz mercileri gösterilerek hangi hallerde "seyirden yasaklama"nın kaldırılacağı belirtilmiştir.

Birinci hal; Soruşturma aşamasında "seyirden yasaklama" kararına karşı C. Savcılığına yapılacak itirazın, kovuşturma aşamasında kovuşturmayı yürüten mahkemeye yapılacak itirazın yerinde görülüp kabul edilmesiyle seyirden yasaklama koruma tedbiri derhal kaldırılır.

İkinci hal; 6222 sayılı kanunda yer alan suçlar ile bu kanun atfıyla yollamada bulunan kanunlardaki suçlar hakkında soruşturma başlamasıyla verilecek seyirden yasaklama koruma tedbiri; Koruma tedbirinin uygulanmasına neden olan suç bağlı yapılan soruşturma neticesinde CMK 171 veya 172'nci maddelerine göre kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesi halinde, derhal kaldırılır.

Üçüncü hal; 6222 sayılı kanunda yer alan suçlar ile bu kanun atfıyla yollamada bulunan kanunlardaki suçlar hakkında soruşturma başlamasıyla verilen seyirden yasaklama türündeki koruma tedbiri; Koruma tedbirinin uygulanmasına neden olan suç bağlı yapılan kovuşturma neticesinde sanık hakkında CMK 223/2'nci maddesine göre beraat kararı veya 223/8'inci maddelerine göre düşme karar verilmesi halinde, derhal kaldırılır.

VIII- "Seyirden Yasaklanma" ve "Seyirden Yasaklama" Tedbirlerinin Uygulanma Biçimi

6222 sayılı kanununun 18'inci maddesinin 4'üncü fıkrasında;

Koruma tedbiri olarak uygulanan ve güvenlik tedbiri olarak hükmedilen spor müsabakalarını seyirden yasaklama tedbirine ilişkin bilgilerin Emniyet

Genel Müdürlüğü bünyesinde tutulan bu amaca özgü elektronik bilgi bankasına derhal kaydedileceği, bu bilgi bankasına spor kulüplerinin ve federasyonların erişimi sağlanacağı, yasaklanan kişilere ilişkin bilgilerin, ilgili spor kulüplerine ve yurt dışında yapılacak müsabaka öncesinde müsabakanın yapılacağı ülkenin yetkili mercilerine bildirileceği düzenlenmiştir.

Buna göre kovuşturma sonucu mahkeme tarafından hükümle birlikte karar altına alınması gereken güvenlik tedbiri niteliğindeki spor müsabakalarını ve antrenmanlarını izlemeyi engelleyecek "seyirden yasaklanma" kararı ile soruşturma aşamasında uygulanacak yalnızca spor müsabakalarını izlemeyi engelleyecek koruma tedbiri niteliğindeki "seyirden yasaklama" kararı uygulanmasını sağlamak amacıyla Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde tutulan bu amaca özgü elektronik bilgi bankasına derhal kaydedilecektir.

Yine bu kararların daha kapsamlı uygulanmasını sağlamak amacıyla, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde tutulan bu amaca özgü elektronik bilgi bankasına, spor kulüplerinin ve federasyonların erişimi sağlanacaktır.

Hatta bu yasaklamaların yurtdışında da uygulanabilmesi amacıyla, yasaklanan kişilere ilişkin bilgilerin, ilgili spor kulüplerine ve yurt dışında yapılacak müsabaka öncesinde müsabakanın yapılacağı ülkenin yetkili mercilerine bildirilmesi gerektiği de amir bir hüküm şeklinde emredilmektedir.

Nitekim Emniyet Genel Müdürlüğü verilerine göre; Sporda şiddet olaylarının önlenmesine ilişkin 14 Nisan 2011'de yürürlüğe giren 6222 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1.883 kişi hakkında verilen müsabakaların yapıldığı alanlara girme yasağı devam etmektedir. Bu kişilerden 1.851'i futbol takımlarının taraftarıdır. Seyirden yasaklama yasağı kararı verilen diğer spor dalları arasında, 21 kişi basketbol, 8 kişi voleybol, 2 kişi hentbol, 1 kişi de tekvando sporcusu veya takımın taraftarıdır.

6222 sayılı kanununun 18'inci maddesinin 8'inci fıkrasında;

6222 sayılı kanunda yer alan suçlar ile bu kanun atfıyla yollamada bulunan kanunlardaki suçlar hakkında soruşturma başlamasıyla verilen "seyirden yasaklama" türündeki koruma tedbiri ile kovuşturma neticesinde hükümle birlikte verilecek "seyirden yasaklanma" türündeki güvenlik tedbiri kararı verilen kişilerin;

Seyirden yasaklanma ve seyirden yasaklama kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan ve taraftarı olduğu takımın katıl-

dığı spor müsabakalarının yapılacağı gün, yurt içinde bulunduğu takdirde, müsabakanın başlangıç saatinde ve bundan bir saat sonra bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine başvurmakla yükümlü olduğu düzenlenmiştir.

Bu düzenlemeye göre hakkında seyirden yasaklanma veya seyirden yasaklama kararı verilen kişi, yalnızca bu karara neden olan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan ve taraftarı olduğu takımın katıldığı spor müsabakalarının izlemekten men edilebilecektir.

Kanun koyucu “seyirden yasaklama” türündeki koruma tedbiri ile kovuşturma neticesinde hükümlerle birlikte verilecek “seyirden yasaklanma” türündeki güvenlik tedbiri kararı verilen kişilerin müsabakalarının izlemekten men edilmesi konusunda iki kıstas öngörmüştür.

Birinci kıstasa göre, seyirden yasaklanma kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği “müsabakanın tarafı olan takım”ın müsabakasını izlemekten yasaklanma;

İkinci kıstas ise müsabakanın tarafı olan takımın “taraftarı olma” dır.

Bu hallerde seyirden yasaklanan kişi sadece seyirden yasaklanma kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği “müsabakanın tarafı olan takım”ın veya taraftarı olduğu bir takımın oynadığı maçlarda karakola müracaat etmesi gerekir⁴⁷.

Doktrinde 6222 sayılı Kanunun 18/8’inci maddesinin uygulanmasına karar verildiği hallerde;

Seyirden yasaklanma ve seyirden yasaklama kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan ve taraftarı olduğu takımın katıldığı spor müsabakalarının yapılacağı gün, yurt içinde bulunduğu takdirde, müsabakanın başlangıç saatinde ve bundan bir saat sonra bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine başvurmakla yükümlü olan kişinin uyması gereken yükümlülük “adli kontrol benzeri bir kurum olarak” kabul edilmektedir⁴⁸.

Bunun uygulanmasını sağlamak amacıyla da hakkında yasaklama kararı verilen kişi taraftarı olduğu takımın katıldığı müsabakanın başlangıç saatinde

⁴⁷ Köse Hüseyin Alpay, “Seyirden Yasaklanma Tedbiri Ve Uygulamada Ortaya Çıkan Sorunlar”, <http://www.sporhukuku.org.tr/dosyalar/makale-alpay-seyirden-yasaklama.pdf>

⁴⁸ ÖZTÜRK Bahri, “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Çare Olarak Seyirden Yasaklama”, s.43.

ve bundan bir saat sonra bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine başvurmakla yükümlü tutulmuştur.

Hakkında izleme yasağı bulunan kişi, seyirden yasaklama kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan ve taraftarı olduğu takımın katıldığı spor müsabakalarının dışında kalan, diğer spor alanlarında yapılan müsabakaları ve/veya taraftarı olmadığı takımın müsabakalarını seyretmesi mümkündür. Kanun metninde bu konuda bir sınırlama getirilmemiştir.

IX- "Seyirden Yasaklanma" Tedbirinin Uygulanmasının Diğer Sonuçları

6222 sayılı kanununun 18'inci maddesinin 10'uncu fıkrasında;

6222 sayılı kanunda yer alan suçlar ile bu kanun atfıyla yollamada bulunan kanunlardaki suçlar hakkında kovuşturma neticesinde hükümlerle birlikte verilen "seyirden yasaklanma" türündeki güvenlik tedbiri kararı verilen kişilerin, yasak süresince spor kulüplerinde ve federasyonlarda ve taraftar derneklerinde yönetici olamayacağı, spor müsabakalarında hakem, temsilci veya gözlemci olarak görev yapamayacağı düzenlenmiştir.

10'uncu fıkra hükmü, hakkında spor müsabakalarını ve/veya antrenmanlarını izlemeden mahrum eden "seyirden yasaklanma" türündeki güvenlik tedbiri kararı verilen kişinin belirtilen mahrumiyet dışında ayrıca yasaklama müddetince herhangi bir spor kulübünde ve spor federasyonlarında ve taraftar derneklerinde yönetici olamayacak, spor müsabakalarında hakem, temsilci veya gözlemci olarak görev yapamayacaktır.

Ancak belirtilen yasaklama ve sınırlamalar koruma tedbiri niteliğindeki "seyirden yasaklama" sürecinde uygulanamayacaktır.

Sonuç

Dünyada ve ülkemizde tür ayrımı yapılmadan amatör ve/veya profesyonel spor müsabakalarında, spor sahalarında yaşanan şiddet eylemlerinin gittikçe artan boyutlara ulaşması ve durumun toplumsal huzur ve güvenliği ortadan kaldırma aşamasına gelmesi, bireylerin yaşam, vücut bütünlüğü ve mal güvenliğini ciddi olarak tehdit edici hal alması üzerine kanun koyucu tarafından bu durumları önleme ve mücadele etme amacıyla, yeterli önlemler içermeyen 5149 Sayılı Kanun yerine, 6222 Sayılı "Sporda Şiddeti ve Düzensizliği Önleme" kanunu çıkarılmıştır.

6222 Sayılı Kanunda yer yaptırımlar içerisinde belki de bu Kanunun amacını gerçekleştirmeye en uygun mücadele enstrümanının gerek güvenlik tedbiri niteliğindeki “seyirden yasaklanma”, gerek idari ve gerekse koruma tedbiri niteliğindeki “seyirden yasaklama” olduğu ifade edilebilir.

Seyirden yasaklanma veya seyirden yasaklama tedbirinin sonucu olarak hakkında yasaklama kararı verilen kişinin, bu karara neden olan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan veya taraftarı olduğu takımın katıldığı spor müsabakalarının yapıldığı spor alanlarına girmesi ve bu müsabakaları izlemesi mümkün olmayacaktır. Seyirden yasaklanma nevi’ndeki güvenlik tedbirinin bir sonucu olarak da tedbir kararının muhatabı olan yasaklı kişi aynı zamanda bu karara neden olan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan veya taraftarı olduğu takımın antrenmanlarını da izleme hakkından mahrum kalacaktır.

Bu yönüyle şiddet ve düzensizlik eğilimli kimselerin spor müsabakalarını izleme, spor alanlarına girme ve antrenmanları izleme hakkında yoksun bırakıldıkları için sportif faaliyetlerin ve spor müsabakalarının şiddetten ve düzensizlikten uzak biçimde amacına uygun olarak gerçekleşmesini, yerine getirilmesi mümkün olacaktır.

“Stadyumlara giriş yasağı” olarak da nitelendirilebilecek seyirden yasaklama nevi’ndeki koruma tedbirinin hangi makam tarafından verileceğinin 6222 Sayılı Kanun’da belirtilememiş olması bu koruma tedbirinin, “kendiliğinden uygulanacağı” sonucunu doğurmaz.

Fakat bu konudaki tartışmaların tamamen sonlandırılması için yapılması gereken; 6222 Sayılı Kanununun 18’inci maddesinde “seyirden yasaklama” tedbirinin kaldırılmasına karar verecek olan mercilerin belirtildiği gibi benzer biçimde seyirden yasaklamaya CMK’da yer alan koruma tedbirlerine “gecikmesinde sakınca olmayan hallerde” ve “gecikmesinde sakınca bulunan hallerde” karar verme yetkisine haiz olan mercilerin açıkça belirtilmesidir.

Diğer yandan 6222 Sayılı Kanununun 18’inci maddesinde birlikte yer almalarına ve düzenlenmelerine rağmen “seyirden yasaklanma” güvenlik tedbirinin kapsamına yalnızca müsabakaların yapıldığı spor alanları değil aynı zamanda antrenmanların yapıldığı spor alanları da girmesin karşın “seyirden yasaklama” koruma tedbiri yalnızca müsabakaların yapıldığı spor alanlarıyla sınırlı tutulmuştur.

Belirtilen sınırlamanın Kanunun amacı dikkate alındığında bilimsel bir açıklamasının olmadığı kanaatindeyiz. Bu nedenle "seyirden yasaklama" nevi'ndeki koruma tedbirinin uygulama kapsamına "seyirden yasaklanma" güvenlik tedbirinde olduğu müsabakaların yapıldığı spor alanlarının yanında antrenmanların yapıldığı spor alanlarının da dâhil edilmesinin yerinde olacağı kanaatindeyim.

Bir diğer sorun, 6222 Sayılı Kanunun, 18'inci maddenin 2'nci fıkrasında yer alan, Taraftar gruplarınca spor alanlarının dışında işlenen kasten yaralama, hakaret içeren tezahürat ve mala zarar verme suçları bakımından da 18'inci maddenin 1. fıkrasında yer alan seyirden yasaklanma türündeki güvenlik tedbirine hükmolunacağına dair düzenlemenin uygulanmasından kaynaklanmaktadır.

6222 sayılı Kanun'un tanımlar başlıklı 3'üncü maddesinde tanımı dahi yapılmamış "tarafdar grupları"nın bir sınırlama olmaksızın yalnızca "spor alanları dışında" 6222 sayılı Kanun 14'üncü maddede yer alan hakaret içeren tezahürat ve yollamada bulunulan TCK 86, 87, 88'nci maddelerinde yer alan kasten yaralama, TCK 151'inci maddede yer alan mala zarar verme suçlarını işlemleri halinde "seyirden yasaklanma" türündeki güvenlik tedbirine hükmedilebilir mi?

Diğer bir anlatımla taraftar gruplarınca işlenen kasten yaralama, hakaret içeren tezahürat ve mala zarar verme suçlarının işlendiği yer bakımından bir sınırlama öngörülmüş mü yoksa öngörülmemiş midir?

Bu soruya verilebilecek yanıt 6222 Sayılı Kanunda yer alan düzenlemelerden kesin olarak anlaşılacaktır.

Bununla birlikte 6222 Sayılı Kanun bir bütün olarak ele alınıp Kanunun amacı ve madde gerekçeleri dikkate alınarak yanıtlanabilir.

Bu yaklaşımla sorunu çözme yoluna gidildiğinde ortaya çıkan sonuç şudur;

Spor müsabakasıyla ilgisi olmak kaydıyla, müsabaka anında, öncesinde ve sonrasında, spor alanların çevresi dâhil, taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplara halinde buldukları yerlerde veya müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhlarında taraftar gruplarınca işlenen kasten yaralama, hakaret, çirkin tezahürat ve mala zarar verme suçları bakımından "seyirden yasaklanma" türündeki güvenlik tedbirine karar verilecektir.

Fakat “seyirden yasaklanma” türündeki güvenlik tedbirinin aynı zamanda bir yaptırım çeşidi olduğu dikkate alındığında bu belirsizliğin Anayasanın 38, TCK’nun 2’nci maddelerinde yer alan Cezaların ve güvenlik tedbirlerinin kanunilik ilkesine uygun olma zorunluluğuna aykırı olduğu açıktır.

Bu nedenle, 6222 Sayılı Kanun metninde en azından “tarafatar gruplarından” ne anlaşılması gerektiğinin ve bu kimseler tarafından işlenen kasten yaralama, hakaret içeren tezahürat ve mala zarar verme suçlarının icra yeri olarak gösterilen “spor alanlarının dışında” işlenmesi ifadesinin yetersizliği sebebiyle bu kavrama nerelerin dâhil olduğunun açıkça belirtilmesi gerektiği kanaatindeyim.

Kaynakça

İnternet

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.51bb343e31b197.71674337

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.51bb3744273225.96375019

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.51bb3750065d08.76646253

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&kelime=antrenman%20yapmak&cesit=1&guid=TDK.GTS.51bc507bd9b839.38423105

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.51bc8d0fb7f4e6.09207434

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.51bc8d1846fd53.13010766

http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ar%C5%9F%C4%B1_%28tarafatar_grubu%29

http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ar%C5%9F%C4%B1_%28tarafatar_grubu%29

Köse Hüseyin Alpay, “Seyirden Yasaklanma Tedbiri Ve Uygulamada Ortaya Çıkan Sorunlar”, <http://www.sporhukuku.org.tr/dosyalar/makale-alpay-seyirden-yasaklama.pdf>.

Kitaplar

Artuk M. Emin/ Gökçen Ahmet/ Yenidünya Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 7. Bası, Ankara 2013.

Centel Nur/ Zafer Hamide/ Çakmut Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, Dördüncü Bası, İstanbul 2006.

Centel Nur/Zafer Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, Beta Yayınevi, 9.Bası, İstanbul, 2012.

Demirbaş Timur, İnfaz Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2013.

Donay Süheyl, Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesi Ve Şike Ve Teşvik Primi, 2. ve Güncellenmiş Bası, İstanbul 2012.

Gülşen Recep, Spor Hukuku, Ankara 2012.

İçel Kayıhan/ Sokollu-Akıncı Füsun/ Özgenç İzzet/ Sözüer Adem/ Mahmutoğlu Fatih S./ Ünver Yener, İçel Yaptırım Teorisi, 2.Bası İstanbul 2002.

Koca Mahmut/Üzülmez İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2.Bası, Ankara 2009.

Kunter Nurullah/ Yenisey Feridun/ Nuhoglu Ayşe, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, Beta Yayınevi, 17.Bası, İstanbul 2010.

Özen Mustafa, Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar Ve Yaptırımları, Ankara 2013.

Özbek Veli Özer/ Kanbur Mehmet Nihat/ Doğan Koray/ Bacaksız Pınar/ Tepe İlker, Ceza Muhakemesi Hukuku, 3.Bası, Ankara 2012.

Özgenç İzzet, "Değerlendirme Ve Sonuç" İm. Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Editörleri: Şahin Cumhur/Özgenç İzzet/Üzülmez İlhan, 2. Bası, Ankara 2012.

Öztürk Bahri/Erdem Mustafa Ruhan, Uygulamalı Ceza Hukuku, 11.Baskı Ankara 2011.

Öztürk Bahri, Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayınevi, 3.Bası, Ankara 2010.

Öztürk Bahri, "Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Çare Olarak Seyirden Yasaklama", İn. Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, Editörleri: Şahin Cumhur/Özgenç İzzet/ Üzülmez İlhan, 2. Bası, Ankara 2012.

Öztürk Bahri, “6222 Sayılı Kanun’a Göre Seyirden Yasaklanma Koruma Tedbirine Kim Karar Verebilir?”, Fasikül Dergisi, Eylül 2011, Sayı:22

Öztürk Bahri, “Seyirden Yasaklanma Tedbiri Sporcuya Uygulanır mı?”, Fasikül Dergisi, Aralık 2011, Sayı:25,

Öztürk Yavuz, Uzlaşmalı Müsabaka Şike Ve Teşvik Primi, 1.Baskı, Ankara 2012.

Yurtcan Erdener, Ceza Yargılaması Hukuku, Beta Yayınevi, 3.Bası, İstanbul 1987.

Dergiler

Öztürk Bahri, “6222 Sayılı Kanun’a Göre Seyirden Yasaklanma Koruma Tedbirine Kim Karar Verebilir?”, Fasikül Dergisi, Eylül 2011, Sayı:22

Öztürk Bahri, “Seyirden Yasaklanma Tedbiri Sporcuya Uygulanır mı?”, Fasikül Dergisi, Aralık 2011, Sayı:25,

Ümit Orhan, “6222 Sayılı Kanun’un “ Spor Alanlarında Taşkınlık Yapılması ve Tesislere Zarar Verilmesi” ile İlgili Maddesi’nin Değerlendirilmesi”, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt: 87, Sayı: 1, Yıl: 2013.